

TK

Vztahy

Jsem opravdu špatný člověk?

Moje dcera má Downův syndrom. Vychovám ji sama, protože její otec, můj již bývalý manžel, neunesl fakt, že má postižené dítě.

Lékaři určili diagnózu krátce po Ivanině narození. Mě i manžela to zdrtilo. Zejména jeho, jaderného fyzika, který očekával, že dva vědečtí pracovníci (jsem botanička) budou mít dítě nadprůměrně inteligentní.

Dítě bylo plánované, byli jsme oba zdraví a ani v našich rodinách se tento syndrom nevyskytoval.

Na genetickém vyšetření jsme v době mého těhotenství nebyli. Všechno probíhalo normálně, včetně porodu.

Pozdější vyšetření ukázalo, že nositeli vadného chromozomu jsme překvapivě oba.

Manžel naléhal, abychom dali dceru do ústavu. To jsem ovšem nechtěla připustit. Nebylo to proto, že bych ji od první chvíle milovala. Naopak, byla jsem zklamaná, nešťastná, vztah k Ivaně jsem hledala dlouho a těžko, ale odložit vlastní dítě do ústavu pro mě bylo nepřijatelné, nemorální.

A tak jsme zůstaly s Ivanou samy. Starala jsem se o ni, jak nejlépe jsem uměla, ale láska se nedostavovala. Nevnímala jsem svoje postižené dítě jako dar, který mě má někam morálně a duchovně posunout. Jako výzvu, abych se stala lepším člověkem. Ano, někteří rodiče dokážou narození a výchovu postiženého dítěte vnímat jako poslání. S několika matkami jsem se sešla, protože jsem hledala pomoc, cestu, jak situaci zvládnout. Ale jakmile jsem se jim svěřila se svými skutečnými pocity, tedy strachem, odmítáním, neschopností své dítě milovat, vnímaly mě téměř jako nelidskou obludu.

Styděla jsem se za své dítě! Nechodila jsem s Ivanou na pískoviště, abych se vyhnula soucitným pohledům matek zdravých a skotačících dětí. Vozila jsem ji na procházku za soumraku, abych potkala co nejméně lidí. Nesnášela jsem sousedky s jejich pokryteckými úsměvy a otázkami. A nesnášela jsem své dítě! Párkrát jsem si dokonce přála, aby Ivana umřela, ale vzápětí jsem se za ten pocit styděla. Jednou, na pokračí zoufalé beznaděje, jsem nechala své batole cupitat po kraji zahradního bazénu, jen krůček - a všechno by se vyřešilo - a pak jsem se k smrti vyděla. Co jsem to za zrůdu?! Běžela jsem na zahradu, vzala dceru do náruče a odnesla domů.

Snažím se být dobrá matka. Od té události s bazénem mám o dceru strach. Aby mě osud nepotrestal a nevzal mi ji. Je to láska, co k ní začínám cítit? Nebo jen výčitky svědomí sobecké a sebestředné matky? Jsou jí čtyři roky. A usmívá se na mě. Pokaždé ji obejmou a neubráním se pláči.

Miroslava

Zaznamenala Dagmar Morenová

Názor psychologa

Milá Mirko, proč byste zrovna vy měla být ta špatná!? Jen proto, že jste vzala na sebe nelehký úděl té, která o dcerku postará. Obě to budete mít v životě kapku náročnější, společně to však dokážete zvládnout. Z dcerky zřejmě nebude zrovna vědecká pracovnice; může z ní však být milovaná a milující bytost. Otec tu situaci nezvládl. Není sám, mnozí ješitní muži (tedy skoro všichni) vnímají omezení dítěte jako projev vlastního selhání. Ti zbabělejší zavírají raději oči a přecházejí do ilegality, odvážnější se angažují ve svépomocných sdruženích rodičů s daným omezením. V každém případě by si měli uvědomit, že to dítě se specifickými potřebami je také jejich, a že to nejmenší, co pro ně a pro jeho matku mohou udělat, je přiměřené výživné. Asi by se slušelo dodat, že i děti s Downovým syndromem jsou s to navazovat intenzivní emoční vazby. Ony vás doopravdy mají rády a strádají, když jim jejich vztah odmítáte opětovat. Napadne-li vás náhodou, že jeho nebytí by pro vás představovalo úlevu, pak jen kvůli tomu nejste špatná matka. Stejný pocit může mít tu a tam i matka zdravého leč poněkud zvlčilého synka či dcerky, případně manželka přemoudřelého muže. Plzákův výrok „Kdyby myšlenka zabíjela, víte, kolikrát já bych už byl vdovcem?!“ je na rozdíl od jiných autentická.

PhDr. Petr Šmolka